

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte –Svetlana Filincova,
Judecători –Maria Ghervas, Galina Stratulat,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Alexandru Casir, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Zaricicovii Dmitrii XXXXX, născut XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 10.01.2018 - 15.06.2018 (prima instanță);
2. 17.07.2018 - 27.09.2018 (instanța de apel);
3. 04.09.2019 - 10.12.2019 (instanța de recurs);
4. 11.05.2020- 29.06.2021 (instanța de apel);
5. 17.09.2021- 06.12.2021 (instanța de recurs);
6. 11.02.2022 - 15.03.2022 (instanța de apel);
7. 30.06.2022 – 28.09.2022 (instanța de recurs);

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție,

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 15 iunie 2018, Zaricicovii Dmitrii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 362 alin. (1) Cod penal la închisoare pe un termen de 1 ani și 6 luni, în penitenciar tip semiînchis.
- 1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Zaricicovii Dmitrii la 17 octombrie 2016 a părăsit teritoriul Republicii Moldova prin aeroportul Chișinău, deplasându-se în Federația Rusă, or. Moscova.

Ulterior, la 18 octombrie 2016 a intrat în Republica Ucraina prin aeroportul Odesa. Având intenția și scopul de a trece ilegal frontiera de stat a Republicii Moldova, știind că este căutat de organul de urmărire penală pe cauza penală nr. 2016060154, într-o zi nestabilă în perioada de timp 18 octombrie 2016 – 15 septembrie 2017, prin eludarea punctelor de trecere a frontierei de stat a Republicii Moldova, a intrat pe teritoriul țării, trecând ilegal frontiera de stat a Republicii Moldova și fiind reținut de organul de poliție în mun. Chișinău la 15 septembrie

2017 în baza mandatului de arest nr. 1 din 22 martie 2017, eliberat de Judecătoria Anenii Noi, sediul Bender.

Aceste acțiuni ale inculpatului au fost calificate în baza art. 362 alin. (1) Cod penal – *trecerea ilegală a frontierei de stat, manifestată prin eludarea sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia*.

2. Nefiind de acord cu sentința, apel, în termen legal, a declarat avocatul Țurcan Veaceslav, în numele inculpatului, solicitând casarea totală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Zaricicovîi Dmitrii să fie achitat, deoarece nu a fost constatată fapta infracțională.

În argumentarea apelului, titularul a invocat că acuzarea nu a demonstrat prin probe pertinente, concludente, utile și veridice vinovăția inculpatului, or versiunea susținută în apărare – traversarea frontierei prin regiunea controlată de autoproclamatele autorități ale Republicii Moldovenești Nistrene – nu a fost combătută.

Mai mult, învinuirea se bazează pe probe dobândite cu încălcarea esențială a prevederilor Codului de procedură penală, declarațiile auto-incriminatoare făcute de Zaricicovîi Dmitrii fiind dobândite înainte de a fi adusă la cunoștința învinuirea și până la explicarea drepturilor și obligațiilor, inclusiv dreptul la tăcere și dreptul de a fi apărat de un avocat. Astfel, declarațiile martorilor Eugen Caraman, Potînga Andrei, Zatăca Serghei, Zabalschii Stanislav, Ghenciu Vitalie, Gori Vasile (reprezentanți ai organului de urmărire penală) sunt inadmisibile.

Totodată, prima instanță nu a motivat și nu a explicat în ce mod a fost constatată intenția lui Zaricicovîi Dmitrii de a săvârși infracțiunea incriminată și a făcut o greșită individualizare a pedepsei aplicate, ea fiind disproporțională și lipsită de suport probatoriu, de vreme ce nu au fost administrate probe ce ar dovedi că inculpatul nu ar fi în stare să execute o sancțiune pecuniară. În continuare, ce ține de pedeapsa cu muncă neremunerată, inculpatul nici nu a avut posibilitatea exprimării dezacordului față de pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității în cazul aplicării de către instanță.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2018, a fost respins ca nefondat apelul și menținută sentința fără modificări.

3.1. Instanța de apel a stabilit că, în mod corect, a fost reținută starea de fapt și de drept și că vinovăția inculpatului a fost confirmată prin probe acumulate de către organul de urmărire penală în strictă conformitate cu prevederile legislației procesual-penale și apreciate, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, în ansamblu, prin coroborare.

Argumentele apelantului că pedeapsa este greșit individualizată, la fel, nu și-au găsit confirmare, prima instanță dând deplină eficiență prevederilor art. 7, 61 și 75-77 Cod penal.

4. Împotriva hotărârilor a declarat recurs ordinar avocatul Țurcan Veaceslav, în numele inculpatului, prin care indicând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 15) Cod de procedură penală, reiterând solicitările cererii de apel.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 10 decembrie 2019 a fost admis recursul ordinar, casată total decizia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

5.1. Instanța de recurs ordinar a constatat că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În acest sens, s-a reținut că, adoptând soluția enunțată, instanța de apel, contrar prevederilor art. 101, 414 Cod de procedură penală, a trecut în revistă probele prezentate selectiv și nu a dat apreciere unor probe, care au fost puse la baza învinuirii lui Zaricicovîi Dmitrii, ignorând să se expună asupra altora, deci nu a examinat cauza obiectiv, sub toate aspectele și nu a adus motive pertinente pe care s-ar întemeia soluția.

Totodată, instanța de apel, rejudecând cauza, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării, și în special asupra argumentului precum că *„în cadrul urmăririi penale, ca și în cadrul cercetării judecătorești inculpatul a pledat că lui nu îi este clară învinuirea.”*, instanța de apel evitând să indice locul trecerii frontierei ilegal.

Instanța de apel a motivat în decizia sa că *„în speța dată, inculpatul Zaricicovîi a traversat ilegal frontiera de stat printr-un alt loc decât cel stabilit pentru trecerea frontierei de stat. Ultimul a trecut frontiera de stat în locurile în care lipsesc punctele de trecere a frontierei, ceea ce este inadmisibil”*, însă a evitat să argumenteze din ce motiv în acest loc lipsesc punctele de trecere.

Instanța de apel a respins toate argumentele apelului prin fraze generale, precum că acestea sunt neîntemeiate și se combat prin probele cercetate în cadrul examinării apelului și contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, a constatat că *„Zaricicovîi Dmitrii la 17 octombrie 2016, ora 23:41, a plecat peste hotarele Republicii Belarus prin punctul de trecere Minsk-Aeroport cu nr.833 Minsk-Odessa (Republica Ucraina), (f. d. 24). Astfel, fiind plecat peste hotarele Republicii Moldova, Zaricicovîi Dmitrii nu a figurat cu intrare și ieșire în evidențele poliției de frontieră a statelor învecinate cu Republica Moldova, inclusiv România și Ucraina. Mai mult ca atât, în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că, Zaricicovîi Dmitrii, care se afla în căutare din anul 2016 pe o cauză de omor, a fost reținut de organele de drept pe teritoriul Republicii Moldova și anume în mun. Chișinău, la ieșire din ambasada Federației Ruse”*, cu toate că la pag.78-81 din decizie, instanța de apel a enumerat și descris declarațiile martorilor, probele scrise, fără a le da apreciere, după regulile art. 101 Cod de procedură penală și fără a-și argumenta soluția admiterii unora și respingerii altora, fără a le da un răspuns detaliat, neexpunându-se instanța de apel dacă sunt veridice sau neveridice.

La fel s-a constatat, că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului precum că declarațiile inculpatului Zaricicovîi Dmitrii n-au fost combătute de către partea acuzării și anume: *„la examinarea cauzei penale apărătorul inculpatului a pledat pentru excluderea probelor părții acuzării (declarațiile martorilor Eugen Caraman, Potînga Andrei, Zatăca Serghei, Zabalschii Stanislav, Ghenciu Vitalie, Gori Vasile), deoarece declarațiile date în ședința de judecată se refereau la presupusele declarații auto incriminatoare ale lui Zaricicovîi Dmitrii. Aceste declarații auto incriminatorii, privind presupusa trecerea ilegală a frontierei de stat, a fost dobândită de către colaboratorii de poliție în timpul reținerii și transportării până la IP Bender lui Zaricicovîi, înainte de a aduce la cunoștința ultimului învinuirea, explicarea reținerii și obligațiilor, inclusiv dreptul la tăcere și dreptul de a fi apărat de un avocat. Însă instanța a respins*

argumentele apărării, motivând că inculpatul a fost asistat de către avocat pe tot parcursul cercetării judecătorești. Mai mult ca atât instanța a făcut concluzii despre intenția lui Zaricicovîi de a comite infracțiunea imputată exclusiv pe declarațiile colaboratorilor de poliție. Această aprecierea și modul de acceptarea probelor acuzării de către instanța a încălcat inculpatului dreptul la un proces echitabil, consacrat în Convenția Europeană pentru Drepturile Omului”.

Fără apreciere a rămas și argumentul apărării precum că „învinuirea adusă inculpatului este una a fi ilegală. Este cert că inculpatul Zaricicovîi Dmitrii nu a comis nici o crimă incriminată lui, despre ce vorbesc circumstanțele cazului, probele administrate de învinuire și apărare, martorii audiați în ședințele judiciare. Toate probele obținute la urmărirea penală urmau a fi excluse conform art. 94, 251 Cod de procedură penală”.

Prin urmare, toată motivarea instanței de apel privind vinovăția inculpatului Zaricicovîi Dmitrii constă în trimiterea la toate actele din dosar și enumerarea acestora fără a face o analiză a admisibilității acestora.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2021, a fost admis apelul, casată parțial sentința, inclusiv din alte motive, și pronunțată o nouă hotărâre prin care Zaricicovîi Dmitrii, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de *art. 162 alin. (1) Cod penal*, a fost liberat de pedeapsa stabilită în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu încetarea procesului penal.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

6.1. Instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei, a indicat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, cu toate că inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii încriminate, vinovăția a fost dovedită pe deplin prin: declarațiile martorilor Caraman Eugen, Potînga Andrei, Zafica Serghei, Zabalschi Stanislav, Ghenciu Vitalie și Gori Vasile precum și prin ordonanța de ridicare și procesul-verbal de ridicare a actelor din dosarul de căutare nr. 2016050044 (f.d. 6-27), informația Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Belarus (f.d. 24), informația Centrului de Cooperare Polițienească Internațională al IGP (f.d. 26, 32 și 71) și informația Poliției de frontieră al Republicii Moldova (f.d. 34). Aceste, probe au fost acumulate de către organul de urmărire penală în strictă conformitate cu prevederile legislației procesual-penale, de aceea pot a fi puse la baza hotărârii de condamnare.

Argumentele apelantului au fost apreciate ca declarative și nefondate, apărarea neprezentând probe că inculpatul a revenit în țară în mod legal, printr-un punct de trecere, fiind înregistrat oficial de organul poliției de frontieră a statelor vecine Ucraina sau România. Mai mult, este cert că Zaricicovîi Dmitrii cunoștea că este căutat de autoritățile din R. Moldova, pentru comiterea unei fapte de omor, prin urmare era interesat de a crea o aparență aflării sale peste hotarele țării, deși revenise în țară, cu scopul de a se ascunde de organul de urmărire penală ceea ce vorbește despre aceea că fapta de care este acuzat a fost comisă din intenție directă.

Totodată, potrivit art. 332 Cod de procedură penală, în cazul când pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin.(1) pct.1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1) lit. (b) Codul penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua comiterii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Astfel, Colegiul penal a conchis că infracțiunea prevăzută la art. 362 alin. (1) Cod penal este o infracțiune mai ușoară și deoarece a fost comisă la 17 octombrie 2016, a expirat termenul de 2 ani prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. (b) Codul penal.

7. Recurs ordinar declară avocatul Țurcan Natalia în numele inculpatului, invocând prezența erorilor de drept prevăzute de pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și reiterând solicitările cererii de apel (*a se vedea pct. 3*) și că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, nefiind îndeplinite regulile procedurii de rejudecare.

8. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2021 a fost admis recursul ordinar, casată total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

9. Instanța de recurs ordinar a constatat că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

9.1. În acest sens, s-a reținut că, adoptând soluția enunțată, instanța de apel, contrar prevederilor art. 101, 414 Cod de procedură penală, a trecut în revistă probele prezentate selectiv și nu a dat apreciere unor probe, care au fost puse la baza învinuirii lui Zaricicovîi Dmitrii, ignorând să se expună asupra altora, deci nu a examinat cauza obiectiv, sub toate aspectele și nu a adus motive pertinente pe care s-ar întemeia soluția.

Totodată, instanța de recurs a concluzionat că partea descriptivă nu corespunde dispozitivului hotărârii, or în partea descriptivă a deciziei se face trimitere la prevederile art. 332 Cod de procedură penal și art. 60 Cod penal, concluzionându-se încetarea procesului penal (pct. 40-41 a hotărârii recurate), iar în dispozitiv se și decide *liberarea de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție cu încetarea procesului penal*, fapt ce corespunde prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală.

De asemenea, a indicat că potrivit art. 325 Cod de procedură penală *judecarea cauzei se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, iar modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare, fiind necesar respectarea prevederilor art. 326 Cod de procedură penală la modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului.*

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2022, a fost admis apelul, casată sentința, și pronunțată o nouă hotărâre prin care Zaricicovîi Dmitrii, a fost achitat de învinuire în baza art. 362 alin. (1) CP pe motiv ca fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

11. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Alexandru Casir, care fără a indica vreun temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu a depus efortul necesar, la evaluarea suportului probatoriu enunțat în prezenta cauză, fapt ce denotă că colegiul penal a încălcat principiul nemijlocirii.

12. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul Țurcan Natalia în interesele lui Zaricicovîi Dmitrii, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia.

13. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2022 în cauza penală privindu-l pe Zaricicovîi Dmitrii, a fost pronunțat la 05 mai 2022, cu participarea Procurorului în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Alexandru Casir, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 127-131, vol. III), aceștia fiind notificați că pronunțarea integrală a deciziei va avea loc pe data de 07 iunie 2021.

Ulterior, la 05 mai 2022, în prezenta Procurorului în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Alexandru Casir, și în lipsa apărătorului și inculpatului notificați, a fost pronunțată integral decizia instanței de apel.

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării deciziei.

În acest context, Colegiul penal reține că la **10 iunie 2022**, Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Alexandru Casir, declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, fără a invoca argumente întemeiate privind depunerea tardivă a recursului.

În acest sens, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge

ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 10 iunie 2022, împotriva deciziei instanței de apel din 15 martie 2022, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă a deciziei și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Alexandru Casir, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Zaricovii Dmitrii XXXXX**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **14 decembrie 2022**.

Președinte

Svetlana Filincova

Judecători

Maria Ghervas

Galina Stratulat